

DAN ODLOČITEV V ROKOBORBI!

Danes ob 21. uri v dvorani KING UNION-a nastopijo: Ali ben Abdu proti Kopu; odlično se bori bori Pirnatski proti Sotlerju in Equatore proti Janušu; Hana in Mra pa se bosta spopri el a na amerik način v catch as catch can borbi

Ljubljana od včeraj do danes

Včeraj jutraj je najprej nekoliko porosilo, potem pa se je zdelo, da se bo spet do kraja zjasnilo. Dopoldne pa je kar na lepem nastala nevihta z bliskom in grmenjem. Dež je od časa do časa prenehal, pa je kmalu spet začel. Proti večeru se je zdelo, da se je izlilo, to pa je bil le kratek videz. Prav kmalu je spet začelo znova in dež je šel se pozno v noč. Odražje se je močno ohladilo, in davi je bilo skoraj mrzlo. Nebo je prekrivala megla, videlo pa se je tu pa tam skozi razpoke v prestiralu, da je nebo nad meglo jasno. In res se je megla že kmalu razgrnila ter se je napravil lep, prijetno svež poletni dan.

Sam je šel v smrt

Včeraj jutraj okrog petih so našli na železniški progi pri Viču strahotno razmesarjeno truplo osemindvajsetletnega soboslikarja Franca Jesenoveca. Jesenovec je imel bridko mladost, v najmlajših letih je bil že izgubil starše. Prebival se je skozi življenje kakor se je vedel in znal. Užil se je nekaj časa soboslikarske obrti, ki pa se je ni do kraja izužil. Zadnje čase je poskušal v tej svoji obrti zaslužiti kaj postrani za vsakdanje življenje, zaslužek pa je bil vedno manjši in Jesenovec je iz dneva v dan postal obupanejši. Končno je že ves zbežan in pobit napravil usoden sklep. Šel je in legel na železniške tračnice tam pri Viču. Čezeni je zgrmel vlak ter ga razmesaril do smrti.

Podrlo se je hlevsko ostrešje

Reševalci so bili včeraj ob tričetrti na tri popoldne klicani na Pristavo pri Mengšu. Tam se je zgodila dokaj nenavadna nesreča. Prav v času, ko je bil gospodar v hlevu, se je sesul strop in padel nanj. Poškodovanega po glavi in po životu so ga preprovali v ljubljansko bolnišnico.

Popoldne se je neki kolesar zaletel v Pavla Mlačiča, ki je padel ter si zlomil nogo.

Včeraj ob dveh jutraj je neki neznanec napadel Poldeta Jeraniča brezposelnega delavca tam na Zaloški cesti. Ta neznanec je bil hud in je Jeraniča pretepel.

Zamorec je ugnal Mrno

Ali ben Abdu, črni velikan rokoborec, je v našem mestu postal na vso moč popularen. Dan za dnem ga ljudje videvajo, ko ponovno hodi v belih oblačilih po ulicah. Marsikako oko se ozre za njim. Pravijo, da je zadnjič prišel v neko ljubljansko gostilno, pa so brž pritekli od vseh strani natakarike. Taka steka je nastala, da je bilo brž pet krožnikov drobnih. Sila je ta zamorec, prav zares!

Snoči je bila dvorana kina Uniona spet dobro zasedena. Najprej sta se pomerila Jugoslovani Janež in Slovak Hana. Zmagal je Janež v 19. minuti. V drugem boju sta se pomerila Jugoslovani Kop in Poljak Pirnatski, ki sta se borila neodločeno. Posebno razburljivo pa je bila borba med Mrno in zamorcem Alijem ben Abduljem. Zamorec je Mrno dobil v »amerikansko kravato« ter ga je v njej držal skoraj pol ure. Končno je Mrn zmanjkalo moči ter je zamorec zmagal v 56. minuti. Prav hitro je končala borba med Italijanom Ninom Equatorejem ter med Rusom Kirilovim. Equatore je Rusa premagal že po petih minutah borbe.

Če ne zadeneš, se jeziš, če zadeneš, je pa križ

Dandanašnji, ko je križ za denar, ljudje premišlujejo noč in dan, kako bi ga kje kaj dobili. Vsaka reč pride prav. Postranski zaslužki, prekupčevanje, loterije in tombole, lovi na srečo itd., tid. Zlasti tombole so v časti. Včasih pa hudomušna sreča tudi zagode kakšno tako, da si morajo ljudje prav zares beliti glavo. Tade dogodke se je primeril nekje v Sloveniji, prav tako lahko pa bi se zgodil tudi v našem mestu, saj imamo zdaj kar nedeljo za nedeljo kje tombolo, včasih pa celo po več hkratu.

Pri neki hiši so kupili srečko za tombolo. Hišni poglavar jo je vzel kar tako, da bi se iznebil ponudilcev. Prišel je dan, ko je bila tombola. Gospodar je poskušal srečko obesiti domačim, pa nikogar ni mikalo ob lepem nedeljskem popoldnevu hoditi na tombolo. Zato jo je ponudil služkinji. Ta jo je vzela, pa se ni dosti pomišljala. Šla je naprej nekam v sosedstvo ter jo tam oddala neki svoji znanki. Ta je res odšla na tombolo, za vsak primer. Ali glej ga spaka! Zdjaj pride pa glavni »spas«! Prav ta srečka, ki so se je tako otepli, je zadela glavni dobiček, motorno kolo! Vsa srečna je dala takoj 100 din za organizacijo, ki je bila tombolo organizirala. Srečna dobitnica je odšla z motorjem na dom. Tod pa pride preobrat. Drugo jutro se je na njenem domu prikazal prvotni posestnik srečke, dal ženski 100 din, češ, ker je ime-

la stroške, ko je dala na tomboli 100 din za organizacijo ter dejal, da bo po motorno kolo že še prišel pozneje. In res je prišel. Zdjaj pa mu srečna dobitnica ni hotela dati motorja kar tako, hotela je dobiti vsaj kakšno nagrado za svojo srečo; kupil naj bi ji vsaj kakšno navadno kolo. Prvotni posestnik srečke pa ni hotel o tem ničesar slišati. Dejaj ji je, da naj mu motor odstopi kar tako, sicer pa bo imela še velike silitosti in nepotrebnega pota, nemara da bo marala celo plačati odškodnino zato, ker se je bil njen brat že peljal z motorjem, ki je prav za prav tuja last. Zdjaj se je pa dobitnica (ali bo srečna ali ne!) postavila po robu. Spor je nastal, stvar je od srca zanimiva. Sreča jo je enkrat spet pošteno zagodila. Ne vemo, kako bo stvar rešena, zdi pa se nam, da bi ljudsko prepričanje in čut prisodil motor dobitnici, ne pa gospodarju, ki se je bil srečke in areče otepal.

Poseben prispevek za narodni obrambni sklad od pokojninskih prejemkov

Dravska finančna direkcija je odmerila poseben prispevek za narodni obrambni sklad na pokojninske prejemke državnih upokojencev in upokojenk, ki so v njeni evidenci, po podatkih o njih družinskem stanju, kolikor so ji bili na razpolago. Za odmero prispevka po nižji stopnji je upoštevala le otroke, za katere izplačuje rodbinske določke. Mnogim upokojencem je odmerila prispevek po višji stopnji, ker ji ni znano, če imajo žive otroke ali če so imeli otroke, ki so morda umrli. Da bo mogla finančna direkcija prispevek pravilno pobirati, naj vsi upokojenci in upokojenke, ki mislijo, da jim prispevek za julij 1939. od pokojninskih prejemkov ni bil pravilno odtegnjen, vložijo prijave o svojem družinskem stanju. Navedbe v prijavih more potrditi občina ali pa pristojni župni urad.

Zavarovanje obrtništva

Obrtni zakon, ki je stopil v veljavo leta 1932, je v § 384 predvidel tudi obvezno zavarovanje obrtništva za primer nezgode, za primer starosti, smrti in onemoglosti (penzijsko zavarovanje) in za primer bolezni. Ministrstvo trgovine in industrije je v začetku letošnjega leta izdelalo načrt uredbe za zavarovanje obrtnikov. O tej uredbi se je razpravljalo na številnih obrtniških zborovanjih in konferencah vseh obrtniških zbornic in zbornic z obrtnimi odseki. Obrtništvo je prišlo do zaključka, da uredba ni zadovoljiva. Zlasti se je opozarjalo, da bi prispevki (premije), ki bi jih morali plačevati obrtniki, pomenili za šibkega obrtnika preobšutno breme, medtem ko bi bili prejemki, ki bi jih obrtnik prejemal od svojega zavarovanja, prenižki. Stavili so se stvarni predlogi, da se najdejo sredstva in možnosti, da se na eni strani znižajo premije in s tem olajša obrtništvo breme, na drugi strani pa čim bolj povišajo prejemki zavarovanja v korist obrtnika in njegove družine. V ta namen se je med drugim pokazala tudi nujna potreba, da se zberejo čim točnejši statistični podatki za vse obrtništvo in za vsakega posrednika, na podlagi teh statističnih podatkov se bodo mogla izvršiti s strani strokovnjakov zavarovalno-tehnična izračunavanja, ki bi pokazala, kje in kako se more obremenitev obrtnika olajšati ter na drugi strani izboljšati njegovo prejemke od zavarovanja.

Vse zbornice v državi so pristopile k zbiranju statističnih podatkov. Tudi ljubljanska zbornica je razposlala vsem združenjem vprašalne pole, ki jih bodo izpolnili združenja in obrtniki. To delo se ima izvršiti v teku meseca julija in pa avgusta.

Kakor se sliši, se pojavljajo med obrtništvo pomisleki in neka bojazen proti zbiranju teh statističnih podatkov. Smatramo zato za nujno potrebno opozoriti, da se vse to delo vrši izključno le v namenu, da se obrtniku koristi in da je zato v interesu obrtnika samega, da se zberejo čim točnejši podatki ter na podlagi tega doseže čim daljnosežnejše omiljenje obremenitve, na drugi strani pa čim ugodnejši prejemki iz zavarovanja. Pomankljivi podatki bi bili samo v škodo obrtništva. Ministrstvo trgovine in industrije je namreč odločilo, da uredba o zavarovanju obrtništva uveljavi. Dolžnost obrtništva je zato, da v lastnem interesu sodeluje pri pripravi, da se obvaruje škoda in da se bo upoštevalo njegove upravičene potrebe, želje in zahteve.

Naročite in širite Slovenski dom!

13 nadno in presenetljivo je prišlo to sporočilo. O njegovem pomenu in težkih posledicah si je bil detektiv takoj na jasnem: Četudi je pisec dejanske misli z njim pošteno, — po vseh okoliščinah sodeč, bi človek skoraj da ne mogel dvomiti o tem —, potem pomeni to sporočilo neznanega prijatelja vendarle, da se je nekemu kljub vsej njegovi previdnosti posrečilo, da ga je prav do tu zasledoval. Kar se je posrečilo nekemu »prijatelju«, — zakaj bi kaj takega ne bilo mogoče kateremu izmed »sovražnikov«?

»Pri moji veri!« je prekinil oče Sam Devornyjeve misli. »Že sedem je ura! Zadnji čas, da grem domov!« Poklical je krčmarja in mu plačal.

Razmišljen je Devorny sledil njegovemu zgledu. Sedaj se je bilo treba odločiti. Naj li poslušata svet neznanega prijatelja ali ne. Proti temu je dejansko govorila le okoliščina, da gre tu za neke vrste past. Izprašujoče so Devornyjeve oči ležale na dobrodušnem obrazu očeta Sama. Ne, ta prav gotovo ne pripada nobeni zločinski tolpi, ta že ne! Devorny je sklenil, da bo poslušal nasvet, ki ga je v tako svojevrstnih okoliščinah dobil.

Pred »Zlato zvezdo« mu je Sam ponudil roko v slovo.

»Kje stanuješ?« je postavil vprašanje, na katerega je detektiv že komaj čakal.

Skomizgnil je z rameni.

»To se pravi, še nikjer. Sicer bi rad ...« Devorny je našel sobico. Kaj veš morda ti za kako?«

Sam se je namuzal.

»Pri meni je že dva meseca prosta podstrešna sobica. Če hočeš ...?«

Devorny je pritrdil. Na tistem pa se je čudil nad točnim delom svojega neznanega prijatelja. Brez dvoma je oni že

Vlom v krojaško delavnico

Maribor, 10. julija.

Snoči med 17. in 22. uro je bil izvršen v Mariboru drzen vlom, s katerim so neznanci povzročili krojaškemu mojstru Francu Vojsku 14.000 din škodo. Krojaški mojster Vojsk ima svojo delavnico v Slovenski ulici. Iz delavnice vodijo ena vrata na dvorjše in skozi ta so vdrl v vlomilec v notranjost. Vrata so bila zaklenjena, vlomilci pa so izbili na njih eno desko. Skozi nastalo odprtino je segel do ključa, ki je tičal na znotrajnih vratih v ključavnici, ter je vrata na ta način odprl. Iz delavnice so odnesli 3000 din gotovine, 12 metrov sukna za oficirske obleke ter 12 kosov raznega volnenega sukna za moške obleke. Mojster Vojsk ceni skupno škodo na 14.000 din. S plenom so izginili tatovi brez sledu.

Vneta obiskovalka bolnikov - tatica

Maribor, 11. julija.

Dve sestri se danes zagovarjata pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča zaradi številnih tatvin, ki sta jih izvršili v mariborski bolnišnici. Sta to 39 letna Matilda in 31 letna Terezija Kovačič, obe iz Razvanja pri Mariboru. Glavna krivda se pripisuje starejši sestri Matildi, ki je izvršila vse tatvine, povrh pa si je nakopala na glavo še nekatere druge grehe, dočim je mlajša Terezija obtožena samo zaradi tega, ker je sprejela v dar nekatere ukradene stvari, dasi je vedela, da izvirajo iz tatvine.

Leta 1937 in 1938 so se dogajale v bolnišnici zelo pogostoma tatvine perila, zlasti rjuh, potem pa bolniških kocol, ki so se sušili na vrtu. Kljub vsej pažnji dolgo časa niso prišli tatu na sled. Na posled pa so le postali pozorni na neko vneto obiskovalko bolnikov, ki je prihajala večkrat na teden v bolnišnico v času, ki je določen za obiske, to je od 12. do 15. ure. Vendar je niso mogli zalogiti pri kakšnem sumljivem koraku, tako da ji

Vlom v Lipnici pojasnjen?

Maribor, 10. julija.

V Lipnici v Nemčiji je bil nedavno izvršen v blagajno tamošnjega okrajnega glavarstva drzen vlom. Vlomilci so odnesli težko blagajno, ki so jo potem naslednjega dne našli v okolici Lipnice razbito in prazno. Za vlomilce je zmanjkala po vltomu vsaka sled. Naposled pa je graška policija, ki je vršila preiskavo, ugotovila, da je dan po izvršenem vltomu izginil iz Lipnice neki kovaški pomočnik, ki je bil šele nekaj tednov pri svojem mojstru uslužben, prišel pa je iz Jugoslavije. S pomočjo mariborske policije se je ugotovilo, da je bil to 29 letni Jurij Rehar iz Zrkovcev pri Mariboru. Reharja so danes tezenski orožniki aretirali ter ga izročili policiji. Rehar je brez ptnih listov skrivaj šel čez mejo v Nemčijo ter je dobil v Lipnici delo pri nekem kovaču. Zanika pa zelo odločno, da bi bil zapleten v omenjeni vltom, ne more pa spet navedti vzroka, zakaj je pustil delo ter zopet pobegnil na našo stran meje. Rehar je bil že dvakrat obsojen zaradi vltomov, in sicer vsakokrat na štiri leta robije.

niso mogli do živega. Ta obiskovalka je bila Matilda Kovačič, ki je bila pri tezenskih orožnikih slabo zapisana zaradi tatvin in vlačugarstva. Konec leta 1938 so jo osumili neke tatvine, pa so napravili pri njej neprilicno hišno preiskavo. Niso sicer dobili nobenih dokazov za tatvino, katere so jo osumili, pač pa so našli pri njej celo zbirko rjuh, prevlek za vzglavnike, brisač, serviet itd., za katere so ugotovili, da so bili ukradeni v mariborski bolnišnici. Potem se je ugotovilo, da je Kovačičeva nakradla zelo mnogo teh predmetov, katere je deloma prodajala, deloma jih je sama rabila, iz rjuh pa si je delala tudi srajce in drugo perilo. Štampiljko bolnišnice, ki je bila vtisnjena na vsak kos perila, pa je enostavno izrezala.

Matilda Kovačič se zagovarja, da je vse predmete, ki so bili ukradeni v bolnišnici, kupila od nekega neznanca za 115 din. Njena sestra priznava, da je dobila od Matilde neke bolniške srajce, vendar pa ni vedela, da jo bilo vse to ukradeno. Razprava ob času poročila še traja.

Usoden dan: Trije nesrečni padci, trije samomori

Maribor, 10. julija.

Zgodi se včasih, da se zgosti cela vrsta nesrečnih dogodkov v enem dnevu. Takšen dan je bil včeraj v Mariboru in neposredni njegovi okolici. Zgodili so se trije nesrečni padci z dreves, od katerih je bil eden smrten, ter trije poskusi samomora, od katerih je prav tako eden končal s smrtjo.

Smrtna nesreča se je pripetila včeraj popoldne v Rošpohu. 45 letni posestnik Anton Olstah je obiral česnje. Stal je na precej šibki veji visoko v vrhu. Naenkrat se mu je veja odlomila in mož je strmoglavil v globino. Pritelet je s tako silo na tla, da si je polomil obe roki, obenem pa je zadobil zelo nevarno notranje poškodbe. Domači so ga našli pod drevesom nezvestnega. Takoj so bili obveščeni mariborski reševalci, ki so ponesrečenca zapeljali v bolnišnico. Komaj pa so ga položili na posteljo, je nesrečnež izdihnil. Kakor se je pozneje ugotovilo, si je pri padcu zlomil tudi hrbtenico, kar je bilo usodno za življenje. — Podoban primer, ki pa k sreči ni zahteval življenja, se je pripetil na Pobrežju. 65 letni posestnik Anton Božič je pritrjeval v svojem gozdu na vrhu drevesa, katerega je hotel podreti, vrh, s katero bi drevo naravnal pri padcu v željeno smer. Na vrhu drevesa pa je izgubil ravnotežje ter tresčil na tla. Pri padcu je zadobil hude notranje poškodbe ter se sedaj zdravi v bolnišnici. — Tretja nesreča se je pripetila v Framu. Pri obiranju česnej je padel z drevesa Jurij Predan ter si je zlomil roko.

Samomor s smrtnim izidom je bil danes jutraj odkrit na Kalvariji. Sprehajalec, ki že zgodaj hite na Kalvarijo, so našli poleg tretje kapelice na drevesu visoko truplo moža. Obešenec je bil že mrtev ter se je videlo, da je izvršil samomor že zvečer. Obveščeni so bili o tem orožniki, ki so

Huda nevihta nad Belgradom

Belgrad, 11. julija. m. Nad Belgradom in okolico je snoči divjalo nekaj ur strahotno neurje. Ob devetih zvečer se je vtila nad mestom silna ploha ob neprestanem treskanju in bliskanju. V nekaj trenutkih so bile vse ulice poplavljene ter so se v nižje predele mesta valile ogromne množine vode. Voda je ponekod vdrla v kleti ter jih zalila. Nevihta je naredila veliko škodo tudi po vrtovih ter na telefonskem omrežju.

ugotovili, da se je obesil 40 letni poduradnik OUZD v Mariboru Alojz Novak. Bil je zadnje čase živčno bolan ter so ga že nekaj dni pogrešali. Dejanje je izvršil očitno v duševni zmedenosti. — S truplom sta poskušali izvršiti samomor dve dekleti. Na Kralja Petra trgu 48 v Studencih je izpila octovo kisline 26 letna delavka pri Doctor in drugi Marija Sagadin. — Na Pobrežju pa je na Aleksandrovi cesti 114 izpila večjo količino lizola 16 letna Angela Irgolič. Obe ma je nagel prevoz v bolnišnico rešil življenje.

Filmi

Heroji Marne (Kino Matica). V resnici je ta francoski film delo, ki napravi na gledalca najgloblji dojem. Postavljeno je z epično preprostostjo, ki nam to, kar nam hoče povedati, reče na veličastno jasen in pretresljiv način. Ena misel giblje delo: proč z vojnami, ki motijo ljudstvo v delu, ki rušijo družinsko srečo, ki pustošijo plodno zemljo in prekučujejo na katastrofalen način red po deželah. Ljubezen do domovine, požrtvovalnost, junaštva in drzna tveganja domu in rodu vprid v tem filmu ne učinkujejo kot neka gesla in edinstvena vrlina, katero je treba za bodoče pokolenje še posebej poudariti, ne, vse te kreposti občutujemo le kot povsem prirodne, same po sebi razumljive, lastnosti tistih, nikdar se sicer za velike rečenice navdušujočih malih ljudi, ki pa ob uri potrebe pokažejo ljubezen do rodne zemlje in do naroda v pretresljivi veličini in enostavnosti. Vsako živeto sprejemo nase, vsemu se odpovedo in brez pomišljanja prevzamejo na svoja ramena vsa bremena in vse trpljenje, da bi rešili domovino in jo ohranili pred tujo požrešnostjo. In vendar v tej domovinski ljubezni v filmu ni splošno tako priljubljena propagandistična poudarjanja, ampak učinkuje le kot neizogibna, nasilno izražena reakcija plemenitih, mirnih ljudi, ki sicer ljubijo mirno delo in rodno zemljo s srčnim žarom, ne pa z velikimi besedami. Ves film pa v celoti izzveni v neko ubranost, ki je polna protesta proti tistim samobitožnem, ki ljudstva in narode pehajo v viro in gorje. Hugenova režija je odlična, imeniten je — enkrat v resni vlogi — Raimu, pa tudi vse druge vloge so zasledene z imenitnimi močmi. Nosilec »dolžnosti«, Bassermann, pokaže, da so tudi nemški mali ljudje čutili človeško.

Skrivnost smrtne megle

Z glasnim »za vraga!«, ki se pa ni zdel posebno primeren, ko je oče sam buljil predse čisto brezbrizno, je Devorny premenil svoj položaj. Leva roka se je sedaj preselila v njegovo naročje in obstala. Takoj nato je vedel, da je okroglasta mala stvar v njegovi roki mala papirnata kroglica. Brez dvoma kak zmečkani listič z bogzna kakšnim sporočilom

»Od koga? Od koga?« je tuhtal Devorny. Kdo bi neki vedel, da se nahaja tukaj? Neopazno se je okrenil. Ob mizi za njim je sedelo pet delavcev. Sedeli so tako, da bi mogel le tri izmed njih imeti za tistega, ki bi mu bil utegnil izročiti papirnato kroglico. Toda obraz teh treh so bli brezizrazni in brezbrizni.

Medtem se je detektivu posrečilo, da je papirček previdno razvil. Sedaj ga je držal razgrnjenega na svojem kolenu, a očem ostalih prisotnih ga je zakrila miza. Ni se upal dalje gledati. Pogledal je le navzdol in spet navzgor, nato pa je spet pogledal očeta Sama v obraz. Tako je precej dolgo trajalo, da je doumel vsebino sporočila.

»Kaj ti je? Saj si namah postal bled!« je prekinil Sam svoje pripovedovanje o neki pomorski bitki v japonskih vodah. Devorny je stisnil zobe. Sam pri sebi pa je ponavljal:

»Ker so mi Vaši načrti in naloge v celoti poznane, Vam dajem dobrohoten nasvet, da se nastanite pri očetu Samu. Za Vaše namere bo to najprikladnejše.«

»Neznani prijatelj.«

»Nekoliko sem utrujen, nič drugega«, je dejal Devorny glasno in se poskušal nasmehniti.

Tokrat se mu je zdelo, da se težko obvladuje. Preveč ne-

vedel za prazno podstrešno sobico.

»Le dvajset minut odtod stoji moja hišica,« je pripovedoval Sam. Tudi vrt je zraven. Lahko se pri nas tudi naročiš na hrano. Se bo že kako uredilo ... No, pa povej kaj o sebi! Kaj si bil prej? Ne vidi se, da bi se že od nekdaj ukvarjal z umazaniam delom.«

Devorny je razkladal in pripovedoval o svojem namišljenem grofovstvu, o zgrešenih špekulacijah, o brezupnih bojih z upniki in o nenadnem polomu. Ne da bi zavestno hotel, je pri tem postava grofa Kennilburyja dobila nekako človeško ganljiv izraz. S strahom je Devorny opazil, da so se v Samovih očeh zasvetile solze kot znak sočutja.

»Za božjo voljo!« je spreletelo detektiva. »Kako naj povsem tem predstavljam tega plemenitega grofa!« Hitro se je odločil, in prekinil svoje pripovedovanje o brezplodnih grofovskih poskusih, da bi nabral denar za svojega uboga očeta ter je pri tem že pustil umreti svojega očeta, a svojemu grofu je podtaknil ponarejeno menico.

»In potem? In potem?« je vprašal Sam brez sape.

»Nato sem seveda moral bežati,« je dejal Devorny z neprijetno resnostjo in mrzlično skušal najti bolj primerno nadaljevanje svojega zavoženega grofovskega življenja.

»Tako si torej ti tudi sedaj na begu?«

Ne, to gre odločno predaleč! V tej luči se pred temi ljudmi vendar le ne sme prikazati.

»Bogat sorodnik je pokril menico,« s temi besedami je Devorny zaključil zgodbo o menici.

»A tako!« Oče Sam je kar olajšano vzdihnil. »Imel si pa velikansko srečo.« Nekaj sekund je molčal in premišljeval. Naenkrat pa je zresnil čelo. »Pa zakaj ti vendar bogati sorodnik ne pomaga več?«

Visoke gospe, s katerimi je povezana usoda narodov in držav

Kdo so te žene, kaj jih diči in kaj je njih najljubši posel

Motil bi se, kdor bi mislil, da niso igrale v vseh časih važne vloge v politiki tudi žene vladarjev, kraljev, cesarjev, v republikanskih državah žene predsednikov republik, in celo ministrskih predsednikov. V vseh časih je bilo tako in brez dvoma je bilo v zgodovini opravljeno ali neopravljeno že marsikatero važno državniško delo ravno po zaslugi teh visokih gospa. Danes sta v Evropi samo dva moža, dva poglavarja držav, ki jima pri opravljanju državnih in drugih poslov ne pomagata njeni ženi, ker sta edina neporočena — to sta kancler Adolf Hitler in Jožef Stalin. Ker pa nam sovjetska zgodovina iz polpreteklega doba govori, da je bil pred leti tudi Stalin zakonski mož, in da je živel s svojo ženo Nadeždo Sergejevno od leta 1923 do 1932, ko mu je umrla, je torej nemški državni kancler med vsemi evropskimi poglavarji tudi v tem oziru edina izjema.

V naslednjem naj posvetimo nekaj besed tem visokim gospam, s katerimi je nerazdružljivo povezano diplomatsko delo posameznih držav in vsaj v neki meri gotovo tudi njihova usoda, saj zaradi svojega vpliva, ki ga imajo — vladarji ali državni poglavarji, brez dvoma povzročijo ta ali oni državniški posel ali pa preprečijo, da bi se gotovo delo, ki se morebiti državnikom ne zdi niti napak, izvedlo. Kdo so te visoke žene, kakšne posebne odlike imajo in kaj je njihovo najljubše delo?

Angleška kraljica Elizabeta

Kraljica Elizabeta se je v dekliskih letih pisala Bowes Lyon. Po rodu je iz stare, ugledne škotske rodbine. Naslov princezine je dobila tedaj, ko se je poročila z angleškim princem, sedanjim kraljem Jurijem VI., naslov kraljice pa tedaj, ko se je Edvard VIII., zdaj samo še vojvoda Windsorski, raje odpovedal prestolu, kot pa poroki s Simpsonovo. Kraljica Elizabeta je zelo izobražena žena in je bila prav po kraljevsko vzgojena, čeprav si morda še pred nekaj leti ni nikdar niti za trenutek upala pomisliti, da bo nekoč angleška kraljica. Saj je bila ta njena polna prestol res nekaj nenadnega, nepričakovanega. Kljub temu pa, čeprav ne bi bila postala kraljica, pravijo, da bi bila prav gotovo ena najvišjih in najpoštovanejših angleških lady ne samo zaradi svojih prirojenih odlik, pač pa tudi zaradi svoje vladnosti in prikupnosti.

Predsednica Roosevelt

Po čudnem naključju je bil tudi njen dekliski priimek Roosevelt, prav tako kot zdaj, ko je poročena s predsednikom Združenih ameriških držav Rooseveltom. Diplomirana je bila na univerzi v Columbij. Poročila se je najprej s svojim bratrancom Franklinom Delano. Dotedaj je bila v neki upravni službi za tajnico. To je bila zanjo vsekakor skromna služba. Danes ima doktorsko diplomu iz pravne vede, a ji kljub temu ni treba opravljati odvetniškega posla. Diploma, ki jo je dosegla na Harvardski univerzi, takojimenovala diploma »Phi-Betta-Kappa« (po

grških črkah), ji je dala pravico do poučevanja na šolah. Tudi te pravice se gospa Rosseveltova danes nič več ne poslužuje. Poleg drugih stvari, se zelo zanima tudi za modo, in ji ne uide nobena novost, čeprav je sama ne nosi na sebi.

Gospa Mussolinijeva

Žena predsednika italijanske vlade Mussolinija je še danes zelo ponosna na to, da se je rodila kot hčerka malega trgovca. V javnem življenju se dosti ne kaže, pač pa se je v prvi vrsti posvetila svojemu domu in svoji družini, ki jo je odlično vzgojila. Rachela ali »Racha«, kakor jo imenuje Mussolini v intimnem razgovoru, je vzor žene in matere, kakršna mora biti, žene, ki se žrtvuje za dom in za svoje otroke, da bi jih čimbolje vzgojila. Poleg tega je tudi zelo pobožna žena in gre vsako nedeljo k sv. maši. Sama skrbi za gospodinjstvo, vsak dan pa gre tudi na krajši sprehod s svojima dvema krasnima psoma, ki ju ji je podaril njen sin Vittorio. Tudi ona je zelo izobražena žena, ki poleg svojega neprestanega dela zelo rada bere knjige. Pravijo pa, da je njena najprijetnejša knjiga »kuharska«. To je tudi ženska, ki zelo malo govori, predvsem pa o političnih stvareh. Rachela Mussolini se ni bila nikdar kje izven Italije niti sama niti v spremstvu svojega moža, kadar je šel na obisk v tujo državo. Edina uradna čast, ki jo je kdaj zadela, je bil njen obisk pri kraljevski rodbini.

Grofica Ciano

Žena italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana in hčerka predsednika vlade Mussolinija. Vse velike vrline je podedovala po svoji materi Racheli Mussolini. Svojo mladost je preživela v raznih krogih v Franciji in v Angliji. V vsakem je bila le nekaj časa. Narava ji je dala tudi slikarski talent in se je po svoji vrnitvi iz Francije in Anglije tudi res oprijela v Florenci umetnega slikarstva. Pozneje pa se je seznanila s sinom admirala Ciana, ki je bil tedaj državni tajnik. To poznanstvo je dovelo do poroke s sedanjim italijanskim zunanjim ministrom. Posebno veselje ima z novimi oblekami, zelo rada potuje, izredno pa se zanima tudi za politiko in za vse, kar je z njo v zvezi. Edda Ciano, ki so ji dali ime »botra osi Rim-Berlin«, ima dva otroka, dečka in deklico. To sta mali Cincino in Dindina. Tudi ona je zelo izobražena žena in govori poleg italijanske tudi francoščino in angleščino. Je izvrstna sportistinja, zna odlično plavati, smučati in voziti avtomobil. Vsak dan si privoščijo vsaj eno uro sončne kopeli. Tudi ona le redkokdaj potuje s svojim možem, kadar gre ta na kak uradni obisk. Ker je zelo izobražena ženska, so tudi njeni nasveti dragoceni in njene prošnje zelo upoštevane in dostikrat pride njen vpliv na očeta in na moža do vidnega izraza.

Gospa Chamberlainova

Soproga predsednika angleške vlade Anne Chamberlain, rojena Vere-Cole. Izhaja iz rodbine, ki se je in se še danes odlikuje po svojem gentlemenstvu in tudi po izredni šegavosti. Zna-

na je po svojem vnetem delu na socialnem polju. Zelo rada ima tudi živali, predvsem pičke in mačke, tako da bi bila že po tem prav gotovo postala slovita, če ne bi bila že tako kot soproga ministrskega predsednika. Gospa Chamberlainova ljubi samo en sport in to je vsakodnevni sprehod v družbi svojega moža. Rada ima tudi pariške toalete, slovita pa je tudi po tem, da zna na poseben način pripraviti čaj. In ta posebnost je skrivnost, za katero ve samo ona. Druge redkokdaj obiskuje, zelo številni pa so obiski pri njej.

Hedvika Beck

Žena poljskega zunanjega ministra, je prava Parižanka. Dokončala je svoje pravne študije in se poročila s polkovnikom Beckom. Izhaja iz stare flamske rodbine. Razen princezinje Marine, vojvodinje Kentske, je gospa Beckova gotovo najlepše-gantnejša ženska v Evropi. Je predsednica najboljši aristokratskega združenja na svetu, vsaj ženskega, namreč društva »The Ladies Club«. Igra klavir, violino ter ima posebno rada pse. Izvrstno igra tudi tenis. Za to športno panogo se pa tudi zelo zanima in ga tudi po svojih močeh, ki jih na noben način ni tako malo, podpira.

Gospa Metaxa

Soproga grškega ministrskega predsednika generala Metaxa je tudi moževa osebna tajnica. Ona je prav za prav resnični grški notranji minister. Tudi ona ima visoke šole. Končala je pravo in filozofijo, in tako razpolaga z vsem potrebnim znanjem, poleg tega pa še z veliko naravno nadarjenostjo, da lahko v vsem pomaga opravljati svojemu možu težke državniške posle. O njej celo pravijo, da je tako tista osebnost, ki daje glavne smernice vsej grški politiki. Njej niso dosti mar modne novosti, pač pa se neprimerno bolj zanima za važnejša vprašanja, predvsem za socialna. Skoro vse socialno delo na Grškem vodi ona sama. Njeno veliko veselje je tudi delo na vrtu svoje rezidence za skromno mizo v senci košate palme. Govori tri jezike, kot malokdo pa pozna do podrobnosti vso grško zgodovino do najstarejših časov.

Žena regenta Horthy'a

Gospa Horthyjeva, žena madžarskega kraljevskega namestnika je po rodu Judinja. Njen oče je bil profesor glasbe, njena mati pa operna pevka in violinistka. Po svoji obleki tudi ona neče zaostajati za drugimi najvplivnejšimi evropskimi ženskami in zato tudi vedno zelo pazi, da je v tem oziru vse v redu. Ona pa je tudi tista ženska v Evropi, ki ima najlepšo zbirko pristnih bisserov. Čeprav je stara okrog 60 let, še vidno vsak dan naredi krajši sprehod peš v budimpeštansko okolico. Posebno rada zahaja v gozd. Horthyjeva soproga je tudi duša organizacije, ki si je dala nalogo, da mora doseči emancipacijo madžarskih žena.

Žena generala Franca

Žena generala Franca, rojena Carmen Sunez, je hčerka nekakega katalonskega veleindustrijalca. Predno je končala svoje študije v Barceloni — študirala je pravo — se je spoznala s človekom, ki je bil tedaj šele kapetan in se je pisal Franco. Seznanila se je z njim pri nekem velikem sprejemu v salonihi Ayuntamiento. Odlikuje jo med drugim tudi slikarski talent. Ima dalje velikansko zbirko del velikih španskih klasikov. Z vso pozornostjo zasleduje modo, zanima pa se zelo tudi ona za socialna vprašanja. Z vso vnetostjo pa se je posvetila poleg vsega ostalega obilnega posla vzgoji svoje hčerke Carmencite.

Gospa Ida Molotova

Polina Ida Molotova, žena predsednika Sovjetske komisarije URSS, nekdanja delavka v neki tovarni letal, kjer se je tudi izučila letalstva, je danes minister za ribolov. Nikdar ni oblečena preveč elegantno, potuje neprestano. To je žena, ki govori malo, vselej pa odločno. Pravijo tudi, da je to tista redka ženska, ki ji tudi Stalin marsikaj zaupa.

Kraljica Ivana

Kraljica Ivana, žena bolgarskega kralja Borisa, silno rada bere. Zelo pogosti so tudi njeni članki, ki jih pošilja v italijanski in v razne revije, bolgarsko ljudstvo pa jo ima zelo rado tudi zaradi njene goreče skrbi za zboljšanje socialnega položaja najnižjih ljudskih slojev. Izhaja iz italijanske kraljevske rodbine. Najraje bere dela Gabriela d'Annunzia.

Programi Radio Ljubljana

Torek, 11. julija: 12 Iz operet (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 15 Napovedi poročila — 15.30 Deset minut zabave — 15.40 Nacionalna ura: Predavanje inspektorja nar. obrambe — 20 Muzikantski Rimski Korsakov: Perzijski ples iz op. »Hovanshina« (plošče) — 20.10 Kulturna zgodovina koroskih Slovencev (g. prof. Lojze Potočnik) — 20.30 Koncert Učiteljskega pevskega zbora — 21.15 Odlomki iz filmov (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Car operet (Radijski orkester).

Sreda, 12. julija: 12 Koncert operne glasbe (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Sramel »Skrjanček« — 14 Napovedi — 15.30 Sinji sport v Sloveniji (g. Janko Colnar) — 15.50 Zbo: praskih učiteljev (plošče) — 19 Napovedi, poročila — 19.40 Nac. ura: Obredi v Zagrebu v sred. veku (Srdja Djokic, knjiž.). Zagreb — 20 Lehar: Dežela smehljaja. polpri (plošče) — 20.10 Osvobođenje Slovenske krajine (g. prof. Joža Mavčec) — 20.30 Violinski koncert g. Mirana Viherja, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 21.15 Bežigradski pevski zbor poje narodne (vojške) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Vesele in žalostne pojete Jožek in Ježek.

Drugi programi

Torek, 11. julija: Beograd: 20 Nar. pesmi — 20.30 Violončelo — 20.35 Klavir — 21.30 Simf. konc. — Zagreb: 20 Komorni konc. — 20.30 Tamburice — Praga: 21 »Moja domovina« (Česka filharmonija in solisti) — Bratislava: 21.30 Simf. konc. — Solja: 19.15 Nar. gl. — 20 Komorni konc. — 21 Ruske romane — Varaz: 19.30 Ork. in solisti — 21 Komorni konc. — 22.15 Vok. konc. — Budimpešta: 20.15 Violina — 21.10 Čig. ork. — 22 Simf. konc. — 23 Plesna gl. — Trst-Milan: 17.15 Vok. konc. — 21 Pesmi in ples — 22.20 Pianino — Rim-Bari: pera »Kraljev« hči — Dunaj: 20.15 Plesna gl. — Inomosta — 21.15 Simf. konc. — Berlin: 20.15 Plesna gl. — Hamburg: 20.15 Respighijev večer — Lipsko: 20.15 Valčki —

Tudi filmske zvezde so morajo učiti, kakor kaže gornja slika. Na njej vidimo šestnajstletno Bonito Granville, ki je v Ameriki zaslovela po filmu »Nancy in detektiva«. Toda navzile slavi se mora učiti s tovarišicami francoščine, da bo lahko sama igrala tudi francoske posnetke svojih filmov.

R. L. Stevenson:

OTOK GLASOV

»Nisem mislil, da si tako korajžen.« mu je odgovoril Kalamake. »Imel sem te za bojazljivega, neoprabnega fanta; ne morem ti povedati, kakš sem vesel, ker sem uvidel, da sem se bil zmotil. Zdaj že začenjam misliti, da sem si dobil pomočnika in naslednika, ki bo za menoj prevzel moje težke posle. Koncertino bi imel rad? Najboljše v celem Hanoluluju boš dobil. In nocojšnjo noč, kakor hitro se bo stemnilo, bova šla ti in jaz ter si bova preskrbela denarja.«

»Ali se bava spet vrnila na tisto obrežje?« je vprašal Keola.

»Ne, ne!« je odvrnil Kalamake, »prej moraš še bolj natančno spoznati moje skrivnosti. Zadnjič sem te bil poučil, kako se pobirajo školjke, tokrat pa te bom naučil, kako se love ribe. Ali si dovolj krepak, da boš lahko pripravil za plovbo Pilijev čoln?«

»Mislim, da,« je dejal Keola. »Toda, zakaj ne bova vzela tvojega lastnega čolna, ki je za plovbo že pripravljen?«

»Zato reč imam svoj poseben razlog, ki ga boš razumel še pred jutranjim svitlom,« je dejal Kalamake. »Pilijev čoln bolj ustreza mojim namenom. Kakor rečeno se bova dobila, ko se bo znočilo, do tega časa pa bova vso stvar obdržala zase, kajti ne imelo bi nobenega smisla, če bi o najinem opravi obveščala vso družino.«

Niti med ni tako sladak kakor so bile Kalamakejeve besede, in Keola je le

stežka prikril svoje veselje.

»Ze pred tednom dni bi bil lahko imel svojo koncertino,« si je mislil, »kajti na tem svetu ne rabiš prav zares ničesar drugega kakor trohico poguma.«

Kmalu nato je videl, da Lehua joka, in pomalem ga je začelo prijemati, da bi ji povedal, kako lepo je bil uredil vso stvar in kako dobro je bil opravil pri tistu.

»Boliš bo, če ji ne povem,« si je nazadnje rekel, »počakal bom rajši, da ji bom koncertino lahko pokazal; bomo videli, kaj bo ta špetka potem napravila. Nemara bo v bodoče prepričana, da ima njen mož možnost na pravem kraju.«

Kakor hitro se je znočilo, sta Kalamake in Keola pripravila Pilijev čoln za plovbo ter sta razvila jadra. Morje je bilo nemirno, vršalo je in močan veter je pihal; čoln pa je bil uren, lahak in suh ter je drsel naglo čez valove. Čarovnik je imel svetilko, ki jo je prižgal ter si jo obesil na pret. Sedela sta na kljunu ter kadila cigare, ki jih je Kalamake vedno nosil s seboj. Kakor prijatelja sta se pogovarjala o čarovništvu in o velikih vsotah denarja, ki si jih bošta z njegovo pomočjo pridobila, menila sta se, kaj bošta najprej kupila, in kaj pozneje; in Kalamake je govoril kakor oče.

Čez nekaj časa se je ozrl na vse strani okrog sebe in gori k zvezdam ter nazaj na otok, ki je bil že skoraj do treh četrtin zatoni v morje, in zdela se je, da kaj natančno preučuje njun položaj.

»Poglej,« je dejal, »Molokaj je že daleč za nama, tisto tamle pa je Maui, ki je podoben oblaku; in iz položaja teh

zvezd sprevidim, da sem tam, kjer sem hotel biti. Ta del morja se imenuje morje mrtvih. Na tem mestu, kjer sva zdaj, je izredno globoko, dno pa je čez in čez vse posuto s človeškimi kostmi, in v njegovih votlinah domujejo deloma bogovi, deloma pa hudi duhovi. Morski tok gre proti severu, in kogar tod zaženejo čez krov, tega ponese kakor divji žrebec prav ven tja na daljine, širno svetovno morje. Prav v kratkem so njegove moči pri kraju, njegove kosti se zlože k drugim na dnu, in bogovi požra njegovega duha.«

Strah je popadel Keola pri teh besedah in ozrl se je okrog sebe. In zazdelo se mu je ob zvezdni svetlobi, da se čarovnik spreminja.

»Kaj pa ti je?« je vprašal Keola naglo in oestro.

»Meni prav gotovo nič,« je odvrnil čarovnik, »poznam pa nekoga tu, ki mu je močno slabo«. Ob istem času pa je menjal prijem, s katerim je bil držal svetilko, in glej, ki je hotel potegniti svoj prst iz obročka, se mu je pret zataknil, obroček se je zlomil in njegova roka je narasla tako, da je bila velika za tri druge. Ob tem pogledu je Keola zakričal na vse glase ter si zaklonil oči z dlanjo.

Kalamake pa je dvignil svetilko visoko nad glavo. »Poglej me rajši v obraz!« je dejal — in njegova glava je bila strašansko velika, kakor sod; in še vedno je rasla in rasla, kakor oblak na gorah, in Keola mu je sedel nasproti ter kričal, in čoln je drvel čez visoko morskoe plan.

»In zdaj,« je dejal čarovnik, »kaj pa

Prvi nastop Zenskega akademskga zbora v ljubljanski univerze. Nastopile so pretekli petek v ljubljanski »Filharmoniji«.

morskega dna, ga ni bilo tako prestrašeno, in zbežanega človeka, kakor je bil Keola. Plaval je sicer, toda plaval je tako, kakor plavajo mladi psi, kadar jih vržejo v vodo, da bi jih utopili, in ni vedel, kam plava. Samo nato je še lahko mislil, kako neznanstvo je bil vzrasel čarovnik, na tisti obraz, ki je bil velik kakor gora, na ramena, ki so bila široka kakor otok in na morje, ki je zamaš butalo obnja. Misli je tudi na koncertino, in obšel ga je eram, in na mrtvaške kosti, in spretel ga je strah.

Nenadoma pa je videl, da se neka temna reč odraža od neba z zibajočimi se zvezdami, nižje spodaj pa je zapazil luč in svetlavo v razklanem morju, in človeški glasovi so mu udarili na ušesa. Tedaj pa je na vse glas zavpil in neki glas mu je odgovoril; in namah se je na val pred njim zazibal trup neke ladje, kakor nekaj, kar je bilo položeno na tehtnico, že v naslednjem trenutku pa je ta trup znova zbučal v globino. Z obema rokama se je oklenil ladijskih verig, v trenutku se je nad njim zgnilo bučeče morje, v naslednjem hipu pa so ga pomorskački tudi že zvelikli na krov.

Dali so mu gina in prepečenca ter suhe obleke in ga vprašali, kako je bil prišel sem, kjer so ga našli in če je bila luč, ki so jo bili videli, svetilnik na Lao o Ka Laouju. Toda Keola je vedel, da so beli ljudje kakor otroci in da verjamejo le v svoje lastne zgodbe. In tako jim je zastran sebe povedal, kar mu je pač prišlo na misel, kar pa je zadevalo luč (ki je bila Kalamakejeva svetilka) pa je prisegel, da ni bil videl nikakršne luči.